

Cultuurpact 2018-2019

Samenwerken aan cultuur in de Provincie Utrecht

Waarom dit gezamenlijke cultuurpact?

Dit cultuurpact is een overeenkomst tussen de gemeente Soest en provincie Utrecht. We versterken de samenwerking op het gebied van cultuur, recreatie en erfgoed en verkennen en benoemen waar de beleidsdoelen van provincie en gemeente elkaar raken om afspraken te maken over de inzet van onze beleidsinstrumenten.

Ons gezamenlijke doel

In de periode 2016-2019 sluit de provincie Utrecht cultuurpacten met gemeenten. In een cultuurpact leggen gemeente en provincie gezamenlijke ambities en afspraken op het gebied van cultuur en erfgoed vast. Leidend is de cultuurvisie van de gemeente Soest 'Meedoen is de Soester cultuur' en de cultuurnota van de provincie Utrecht 'Alles is Nu'.

Het pact heeft verschillende doelen:

- Het versterken van de samenwerking op het gebied van recreatie, toerisme, erfgoed en cultuur;
- Het beschrijven van gemeenschappelijke beleidsdoelen en hoe we deze kunnen bereiken;
- Het uitdragen van cultuur en erfgoed om bewustzijn en betrokkenheid te vergroten;
- Het formuleren van randvoorwaarden voor recreatieve benutting van erfgoed en cultuur;
- Gebruik maken van de kennis en expertise van de provincie;
- Ondersteuning door de provincie bij het samenwerken met lokale organisaties en initiatieven;
- Bekendheid van cultuur en erfgoed vergroten en het bezoek stimuleren, met speciale aandacht voor jonge inwoners van de gemeente;
- Cultuur en cultuurparticipatie kunnen belangrijk zijn om doelstellingen in andere domeinen te bereiken (bijvoorbeeld in het sociaal domein). Daarvoor is samenwerking met instellingen op andere terreinen van groot belang.

We zetten in op het optimaal onderling gebruik maken van de kennis en expertise van onze partners zoals de Provincie Utrecht, het benutten van de verbindende provinciale rol en ondersteuning bij het samenwerken vanuit Soest met andere gemeenten, lokale en regionale organisaties en bovengemeentelijke initiatieven zoals KunstCentraal, BiSC (Bibliotheken), en Fondsen (Erfgoedparels en Cultuurfonds).

Hoe gaan we dit realiseren?

De invulling van het cultuurpact is gebaseerd op de genoemde beleidsnota's. Daarmee sorteren we voor op de samenwerking en gezamenlijke uitvoering van ons beleid. We werken daarmee de beleidsdoelen verder uit op het gebied van cultuur, erfgoed en recreatie.

Lijn 1: Innoveren en verbinden

Innovaties en sterke allianties zijn bepalend voor een vitale culturele infrastructuur. We vernieuwen daarom als Provincie Utrecht en gemeente Soest culturele infrastructuur en samenwerkingen op dit vlak. Zo verbinden en versnellen we de inzet vanuit een breed scala van culturele evenementen, initiatieven en instellingen. Kunst, cultuur, monumenten en erfgoed zijn beeldbepalend voor Soest en de Provincie Utrecht. Met nieuwe initiatieven versterken we de betrokkenheid van inwoners, ondernemers en culturele sector. Met een innovatief cultureel aanbod en betekenisvol erfgoed versterken we de cultuurparticipatie in het belang van een bloeiende economie en een sterk sociaal domein.

Lijn 2: Jongeren

Creativiteit en diversiteit zijn van groot belang voor een breed en aansprekend cultureel aanbod. We investeren daarom samen in cultuureducatie en de betrokkenheid van doelgroepen die cultureel minder actief zijn en met name jongeren. Jong geleerd is steeds gedaan en goed voorbeeld doet goed volgen. Daarom zetten we samen in op het jong kennismaken met kunst en cultuur, op scholen en in de wijken. Cultuureducatie op basisscholen is zo'n gezamenlijke investering. Internet en sociale media vormen de sleutel naar steeds meer maatschappelijke groeperingen. We zetten daarom in op het uitbouwen van digitale platforms en agenda's en initiatieven als cultuurhistorische waardenkaarten.

Lijn 3: Erfgoed

Onze geschiedenis, erfgoed en monumenten vormen ons profiel, verhaal en imago in een sterk internationaliserende wereld. Daarin onderscheiden we ons met onze beeldbepalende buitenplaatsen, historische infrastructuur en jongere bouwkunst. Daarom ondersteunen we samen ons erfgoed en onze monumenten, stimuleren publieksgericht aanbod en cultureel ondernemerschap. Als Provincie en gemeente spelen we een belangrijke rol bij het in stand houden, versterken, ontsluiten en beleefbaar houden van ons cultureel erfgoed.

Namens de gemeente Soest,
2018

Wethouder

Franko Živković-

Namens de provincie Utrecht,
2018

Mariette Pennarts
Gedeputeerde Cultuur

Kansen voor samenwerking

Dit hoofdstuk heeft tot doel om de gemeenschappelijke ambities zo concreet mogelijk te benoemen. Op basis hiervan zal per onderdeel een nadere uitwerking naar concrete resultaten plaatsvinden. De verderop genoemde basisafspraken vormen hiervan het fundament.

Kansen voor samenwerking

Kansen voor Soest:

- Gebruik maken van de kennis en expertise van de provincie;
- In samenwerking met de provincie speerpunten en kansen uit de Cultuurvisie 'Meedoen is de Soester Cultuur' oppakken;
- Ondersteuning van de provincie bij het samenwerken met lokale organisaties en initiatieven en het contact met eigenaren.

Kansen voor de Provincie Utrecht:

- Gebruik maken van de kennis en expertise van de gemeente;
- In samenwerking met de gemeente de provinciale doelstellingen uit de Cultuurnota 2016-2019 realiseren.

Kansen voor initiatieven die ertoe bijdragen erfgoed zichtbaaren beleefbaar te maken en cultuur en erfgoed beter te benutten voor de toeristische profilering van de regio Utrecht.

- Bekendheid van cultuur en erfgoed vergroten en het bezoek en de diversiteit in het publieksbereik extra stimuleren met de inzet van (culturele) evenementen, zoals de Open Monumentendag,
- Gezamenlijke inzet voor de bescherming en beleving van het militaire erfgoed op en rond Park Vliegbasis Soesterberg en omgeving;
- Gezamenlijke inzet voor instandhouding en versterken kwaliteiten van Soest, met bijzondere aandacht voor het provinciale thema historische buitenplaatsen;
- Ondersteuning van initiatieven voor het beleefbaar maken van het Soester agrarische verleden;

De gemeente Soest heeft voor een aantal deelgebieden in haar gemeente samen met bewoners de cultuur historische geschiedenis in kaart gebracht. Om deze geschiedenis blijvend zichtbaar te maken wordt onderzocht hoe de volgende thema's nader vormgegeven kunnen worden en welke inzet daarvoor nodig is:

Vliegdorp Soesterberg

Soest bezit diverse bijzondere militaire complexen uit de Tweede Wereldoorlog en de Koude Oorlog (Vliegbasis Soesterberg, Officierscasino, Kamp Soesterberg e.o.). We zetten ons in om het verhaal van dit bijzondere erfgoed te vertellen en waar mogelijk te beschermen en te behouden.

Cultuurhistorische waardenkaart van Soest

In 2018 zal de gemeente Soest een erfgoedregister opstellen. Hierin worden alle in de gemeente aanwezige monumenten volgens de Erfgoedwet beschreven. Hierin is ook plaats voor nieuw te beschrijven monumenten. Ook zal hier ruimte gereserveerd worden voor het thema

Middeleeuws Soest en de agrarische geschiedenis van Soest en Soesterberg. Met name de Soester Eng is samen met het gerekte flankdorp en de erachter gelegen maatlanden aan de Eem het beste voorbeeld in de provincie van een laatmiddeleeuws agrarisch complex (opgenomen in de PRV). Voeg de veenontginningen van Hees en omgeving toe, alsook het gebied van de Lange en Korte Duinen en het verhaal van een vroege boerensamenleving is compleet.

Historische infrastructuur

Een nieuw provinciaal erfgoedthema is historische infrastructuur. Binnen de gemeente Soest bevindt zich een groot deel van de iconische Wegh der Weegen (N237) met aan weerszijden de unieke 17de-eeuwse vakkenverkaveling (10,5 van de 24 vakken). Daarnaast bezit de gemeente als één van de weinige gemeentes in de provincie een Hessenweg (een voormalige handelsweg), diverse oudere (holle) wegen en de Praamgracht-Pijnenburgergrift als onderdeel van de regionale verbinding tussen de Maartensdijkse Vaart en de Eem. Meer bekendheid geven aan het bijzondere verhaal en betekenis van deze routes is een eerste stap naar waardering en betere beleving ervan.

Bij elk inhoudelijk thema speelt het op een moderne en aantrekkelijke manier 'beleefbaar' maken van het aanwezige culturele erfgoed in de gemeente een prominente rol.

Basisafspraken

De onderstaande afspraken betreffen de lopende en voorgenomen beleidsinzet van beide partijen. Waar relevant zal voor een specifiek uit te werken onderwerp een plan van aanpak inclusief financiële onderbouwing worden gerealiseerd. Daarmee wordt voor beide partijen de benodigde (financiële) inzet geconcretiseerd.

1 Deelname aan de monitor erfgoedbeleid Utrechtse gemeenten 2018 van het STAMU.

De provincie vraagt het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU) om in 2018 een Monitor Erfgoedbeleid uit te voeren. Aan deze Monitor zal de gemeente een bijdrage leveren.

2 Onze afspraken over de koppeling van goed beheer van erfgoed van provinciaal belang aan andere beleidsdoelstellingen.

We werken de cultuurhistorische waardenkaart van Soest verder uit als basis voor kennisontwikkeling en beleid. De provincie levert 50% van de middelen en erfgoed- en ICT- expertise.

3 Onze afspraken over het beheer van erfgoed op het grondgebied.

Het ondersteunen van de culturele en recreatieve ontwikkeling van Park Vliegbasis Soesterberg (PVS) in samenwerking met de partners Het Utrechts Landschap (HUL), gemeente Soest en Nationaal Militair Museum (NMM).

4 Onze afspraken over de deelname aan onderzoek profilering en publieksbereik.

We trekken samen op bij het in kaart brengen van de publieksbekendheid en -waardering voor cultuur en erfgoed in onze gemeente en provincie:

- De provincie realiseert een publieksonderzoek naar bekendheid en waardering van culturele voorzieningen en erfgoedlocaties. Gemeenten kunnen aangeven welke instellingen ze opgenomen willen zien in dit onderzoek. Naast dit algemene onderzoek dat in 2018 zal plaatsvinden, zal nog een deelonderzoek naar de culturele profilering van streken en gemeenten plaatsvinden;
- Provincie en gemeente onderzoeken mogelijkheden om samen op te trekken in het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018;
-

5 Onze afspraken over samenwerking in cultuurhistorische objecten en structuren.

We starten een gezamenlijk proces op voor het verkennen van de cultuurhistorische en hieraan verbonden recreatieve en toeristische mogelijkheden van de cultuurhistorie van Soest. Het doel is om de belangen en

wensen van partijen in beeld te krijgen en gezamenlijk activiteiten en projecten te formuleren die bijdragen aan het versterken van de kwaliteiten in het gebied, de mogelijkheden beter te benutten en meer inkomsten te genereren.

6 Onze afspraken over cultuur, erfgoed en media-educatie in het primair onderwijs.

De gemeente Soest maakt gebruik van de programma's die de provincie via Kunst Centraal beschikbaar stelt en doet de komende vier jaren mee aan het verdiepingsprogramma Cultuur met Kwaliteit.

7 Onze afspraken over de inspanningen van gemeenten om de geletterdheid en digitale vaardigheid van hun inwoners te verbeteren

Het Taalhuis is de buitenschoolse partner voor Soest als het gaat om basisvaardigheden, zoals het lezen en schrijven van de Nederlandse taal en het bevorderen van het gebruiken van digitale media voor volwassenen. Bestrijding van laaggeletterdheid is hier een onderdeel van. Actuele innovaties naar een maatschappelijke rol voor de vernieuwde bibliotheek bieden extra kansen voor het samen ondersteunen en optrekken in actuele ontwikkelingen. Innovatieve samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld met domeinen als zorg & welzijn, en daarmee samenhangende businessmodellen worden gestimuleerd.

8 Onze afspraken over onze gedeelde verantwoordelijkheid voor het bibliothekennetwerk.

De provincie draagt bij aan de basis van de Utrechtse bibliotheken door inzet op ICT, transport, netwerk en innovatie door Bibliotheek Service Centrum (BiSC), de provinciale ondersteuningsinstelling. BiSC voert dit uit en ondersteunt daarmee de bibliotheken. De gemeente draagt zorg voor de lokale bibliotheekorganisatie, RegioCultuurCentrum Idea.

9 Kansen bij het Jeugdcultuurfonds

De gemeente Soest vindt het belangrijk dat alle kinderen kunnen meedoen aan lessen op gebied van cultuur. Dit wordt mogelijk gemaakt door gemeentelijke deelname aan het Jeugdcultuurfonds.

Provinciale instrumenten

Mogelijk te gebruiken bij de uitvoering van het Cultuurpact.

Onderstaand worden instrumenten en regelingen zoals die in de provinciale cultuurnota benoemd die de realisatie van de bovengenoemde afspraken mogelijk maken.

1 Utrechtse Cultuurlening

Mogelijkheid voor professionele culturele ondernemers om te lenen. (€2.000 tot €20.000).

2 Fonds Erfgoedparels

Op basis van de Utrechtse Erfgoedmonitor én beleidsmatige criteria worden rijksbeschermd monumenten die geen woonhuis zijn gerestaureerd.

3 Ruimtelijk erfgoedbeleid

De provincie maakt verkenningen mogelijk naar cultuurhistorische waarden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen.

4 Publieksbereik Erfgoed

De provincie verstrekt subsidies voor het toegankelijk maken van het Utrechts erfgoed, zowel op locatie als digitaal, voor een groot en breed publiek.

5 Erfgoedmonitor

De monitor geeft de onderhoudstoestand aan van alle 2800 rijksbeschermd monumenten in de provincie die geen woonhuis zijn. Vragen over de staat van onderhoud van rijksmonumenten in een gemeente kunnen gesteld worden via erfgoedmonitor@provincie-utrecht.nl

Websites

UtrechtAltijd.nl
Utrechtsebuitenplaatsen.nl
Voordekunst.nl (crowdfunding)
www.provincie-utrecht.nl/loket/kaarten/geo/cultuurhistorie-0/

Ondersteunende Instellingen en Platforms

Kunst Centraal
Landschap Erfgoed Utrecht (LEU)
Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (StAMU)
Bibliotheek Service Centrum (BiSC)
Monumentenwacht Utrecht
Restauratie Opleidingsproject

Overige organisaties/instrumenten

Provinciaal Depot Bodemvondsten
Boerderijenplatform
Business Model Canvas traject
Toeristische Overstap Punten (TOP's)
Platform Utrechtse Buitenplaatsen (PUB)